

Mir - svoboda - pravičnost

BOJEVNIK

Vsem naročnikom, bralcem, prijateljem in članom skupin bojevnikov želita vesel božič in srečno Novo leto uredništvo in uprava «Bojevnika».

Naše zedinjenje in naš vladar

Teško je pisati v teh hudih časih himne in slavospeve. Skrbi tarejo naše ljudi, boj za obstanek se bije s kruto silo, vse ječi pod težo trpljenja, bridkosti in razočaranj. Pa vendar je treba poudariti, da moremo ozdraviti vse hude rane današnjih dni le v skupnosti, v vzajemnem prizadevanju, v neumornem delu vseh stanov, slojev in poklicev. Ta čut skupnosti naj nam pokaže naš **narodni praznik zedinjenja**, katerega smo letos praznovali petnajstič v skupni državi. Trije bratje, Srbi, Hrvati in Slovenci, so si prisegli pred petnajstimi leti, da bodo skupno v slogi in enakopravnosti nosili breme skupnega življenja, da se bodo med seboj izpopolnjevali, da bodo po grozotah svetovne vojne združeno gradili v bratski ljubavi, slogi in miru nov vek, nov čas, dobo prerojenja in boljše bodočnosti našemu narodu.

Mnogo je bilo v teh petnajstih letih bridkih skušenj, mnogo napak in hudih pogršk pri gradnji naše mogočne države, toda vse smo premagali z zavestjo, da je država naša, da smo mi njeni sinovi in gospodarji, da mi odločujemo o njeni usodi. Preko vseh predsodkov in pomislekov je živela zavest, da vstane to, kar smo s trpljenjem in krvjo zapečatili, na veke naša last, da tega ne damo nikomur, da bomo z vsemi silami branili to sveto zemljo proti vsem, ki sejejo razdor med brati. Prav zato je naš praznik zedinjenja oni svetli, veličastni dan, ki nas dviga nad vse dnevne težave, skrbi in bridkosti ter nam kaže vse premagajočo narodovo silo in moč, silo naroda jugoslovanskega, ki hoče ohraniti to sveto zemljo za svojo last in si jo urediti tako, da bodo vsi bratje veseli, zadovoljni in srečni. Da bomo dosegli ta vzvišeni cilj, naj nas opominja naš narodni praznik 1. decembra.

Potrebno je, da ima narod vodjo, ki mu kaže pota in daje nasvete za uresničenje visokih življenjskih ciljev. Tudi nam je usoda naklonila za vodnika moža visokih stremljenj in globoke ljubezni, moža, ki želi le eno: kako bi osrečil svoj jugoslovanski narod. In tudi usoda je tako hotela, da praznuje ta naš vodja, naš vladar, **kralj Aleksander**, prav v mesecu narodnega praznika zedinjenja svoj praznik, svoj rojstni dan, ki je hkratu tudi naš veliki dan, naš veliki praznik. Ko v duhu gledamo in premišljujemo vsa njegova velika dela, vse njegove velike zamisli, vse njegove velike načrte, nas navdaja le ena misel, misel do Vsemogočnega, ki ga prosimo, naj dá v svoji modrosti velikemu vodniku našemu, **kralju Aleksandru**, ves blagoslov in vso srečo pri njegovem težavnem delu.

Mi borci mu pa posvetimo svoja srca, svoje misli in svoje duše. Naj živi naš kralj!

Prihaja slovanski čas

I.

Bolj in bolj se izoblikujejo simptomi nastopajoče nove dobe, ki je ni v stanu ubraniti človeška volja, temveč jo nujno terja zakon narave same. Kakor se je nekoč bohotalo razno rastlinje in v teku vekov odmrlo, kakor so teptale našo zemljo v davni dobi silne živali, o katerih pričajo danes le okostja, se je sporedno temu porajalo in izumiralo človeštvo. Predzgodovinskega človeka mi komaj slutimo, točneje pa poznamo razvoj zgodovinskih prarodov in ras. Vemo, da je bila nekoč doba staroindijska, potem babilonsko-asirska, vemo dalje, kdaj približno so zatonili stari Egipčani, kdaj nastopili Grki in kdaj podlegli, kdaj približno si osvojili svet Romani in kdaj zgrabili za vajeti Germani, ki prevladujejo šesto dobo.

Po starosti in po svojem naravnem razvoju prihajajo človeška plemena na višino. In nihče ne more zanikati, da ni slovansko pleme mlajše in jače od romanskega in germanskega. Naravno pa sleherni živo bitje samo enkrat raste, in ko odcvete, se izživi, polagoma tone, pada. Točen je zakon narave, noben parlament ga ne more ovreči, večer je, nikoli ne vara.

«Germanska doba je na višku; polagoma pa prihaja sedmi čas, to je doba Slovanov. Ta bo trajala dolgo. Doba Romanov je bila agresivna, osvajalna, toda Germani so modri, razumni; ali Slovani — tem pa je dano srce in zdravje...» Tako je izjavil pred 25 leti sloviti nemški mislec, ki je bil sijajen jasnovidec. Če bi danes še živel, nu, bi moral najbrže bežati iz Nemčije.

Ni to utopiija, ne, to je resnični, sveti zakon Stvarstva, proti kateremu je do zob obroženo človeštvo brez moči. Tu ne pomagajo nikake plinske maske več, ne učinkuje niti iperit, ne zaleže prekucavanje na glavo, ne rožljanje, žuganje, ne torture ječ. Kar se je na zemlji izživilo, mora po naravnem zakonu zopet v zemljo. Čas dozoreva.

In mi po vsem tem razumemo pojav fašizma. Podžiganje k pretiranemu nacionalizmu je znak propadanja. In tu imamo dva taka pojavi: italijanskega in nemškega. Oba sta nasilna, oba grizeta in žugata z ognjem in žveplom in brezmejno črtita — Slovane. Čemu? Oglejmo si na kratko italijanski pojav. Ko nekdo zasluči, da je doigral in dogospodoval, tedaj samo brca, grize, izživa, pljuje tekmeču v lice, mrzlično se ga otepava in mu skuša zadati smrten sunek. Južna Italija je na tleh, njene opešane krvi ne dvignejo nobene injekcije več. Severna je pa še dokaj žilava. Čudno. Ne, ni čudno, saj ima v sebi precejšnjo dozo zdrave slovanske krvi naših davnih dedov, ki so utonili v latinstvu. Kar se pa tiče nasilnega odrivanja našega elementa od Adrije, nu, mi bomo težili k morju z vso svojo žilavostjo, saj večni zakon je v svojih kalkulacijah točen. Ne bodo ga užugale rimske ječe, ne ricinovo olje, ne Bazovice. Fašizem je zgovoren znak narodnega propadanja. Proti nam je izgubil igro s tistim dnem, ko je

započel z nasilnim raznarodovanjem našega elementa. Je to zločin proti naravi, ki se gotovo maščuje. Vzemimo, da se mu nakana posreči: šola, žilavka, ječa bodo napravili svoje, naš živelj bo zabrisan, govoril bo po tuje, oblačil se po tuje, ali v njegovi krvi bo ostalo slovansko pokolenje, z vso svojo prirodnostjo bo težil v slovanski čas, ki prihaja. Drevo lahko prebarvamo z vsemi mogočimi barvami, tudi mu lahko posekamo veje, ali v korenini ostane oreh, hrast ali kar je, dokler mu ne vcepimo drugega soka. Za naš element je pogubna le direktna injekcija tuje, bolne krvi, katera bi mu resnično razjedla slovansko prirodnost.

Da smo dosledni: znak pričetka propadanja je dalje tudi pretirano gojenje sporta; kajti medtem ko se vsa briga posveča le telesu, se notranje, duhovno življenje zanemarja. Dokaz za to nam nudijo posebno stari Grki; ko so duhovno opešali in so utihnile njihove zanosne rapsodije, so instinktivno zaslutili bližajočo se propast, pa so se obupno poprijeli pretirane telesne kulture, meneč, da bodo s telesnim mišičevjem zadržali propast, ki so ji bili brezpogojno zapisani. Podobno je s pretiranim nacionalizmom.

Nemški vzgon je sicer usmerjen revanžno proti Franciji, imperialistično pa proti vzhodu. In če premotrimo vse stoletne napore germanstva, ki je dosledno in trdovratno razbijalo slovanski blok, kateremu prav spriču tega nikoli ni uspelo ojačiti se, tedaj nam je jasno, da so s strahom slutili slovanski čas.

Zgovoren znak tega prihajajočega časa je svetovna vojna, osebito njeno spočetje. Avstro-Ogrska, ki je bila velika ovira razvoju Slovanov, je morala nujno razpasti. In zažgali so jo njeni modri diplomati sami, kakor v zasmeih njeni nenaravni tvorbi. Hoteli so vojno za vsako ceno, hotela jo je tudi Nemčija in si z njo razbila gospodstvo.

Petstoletni osmanski imperij se je razbil ob bokih Slovanov, a si skuša podaljšati življenje po svojih drakoničnih reformah. V Franciji se poraja organizacija «novega reda», katere cilj je nekako poduhovljenje francoskega naroda. Znak iztreznjenja, stremljenja po duhovnosti, nasičenja raz ratnosti, telesna izživljenost, želja po miru. Boj telesnosti, zaničevanje materije. Krasna načela, predznak bližajoče se duhovne dobe.

Kako pa Slovani? Se li zavedajo svojega poslanstva? Nikoli niso silili na vrh, vedno so se držali nekje zadaj, skromni, sramežljivi. Kaj bi se hlapci in sužnji štilili v ospredje, kako bi zabiti kmetje sedali h gosposki mizi! Je prav tako! Sužnji in hlapci in dekleta naj obdelujejo svojo zemljo, naj sejejo, da bodo želi, naj ostanejo pri svojem zdravju in naj ne silijo h «kulturi». Slovanski rod je v jedru zdrav, jak in plodovit. Kar je degeneriranega po razvratni kulturi, to bo itak odmrlo, iztberilo se samo, prav ko gnil sad odpadlo z zdravega drevesa.

In kako naj spravimo s tem v sklad pojav ruskega boljševizma? Ne smemo zamolčati, da so mu preračunjeno pomagali na noge Germani. Kdo je spravil Lenina iz Švice ter mu preskrbel potne listine za pot skozi Nemčijo? Gospodje Germani so urezali šibo, da bi ugonobili ta ogromni, zdravi ruski narod. In se jim je manever deloma posrečil. Ruski narod sicer ni ugonobljen, nikoli ne bo, ali sešiban je, do krvi sešiban. Boljševizem je brutalnost, do nagote krut, zlohoten, neslovanski. Slovani imajo srce, so krotki kmetje, ne živina, ne stroj; zdravi ljudje so, ki mirno čakajo na svoj čas, verujoči v Stvarnika in v njegove večne zakone. Fašizem išče božanstva v nacionalnem šovinizmu in je bestialen v odnosu do bližnjega; boljševizem goji kult materije zopet skrajno šovinistično. Dva svetova, oba tuja prirodni slovanski duši, ji naravno nedostopna. Oba sta agresivna, brezkompromisna, oba seteta sovražstvo.

Kar potegnimo preko vsega tega zaključno črto. Ruski narod je izmučen, zbičan, kako naj nastopi svoj pohod?

Germani so potisnili boljševiškim židom v roke bič, da bi zlomili Rusijo, a zdi se, da bo slednjič ta bič najobčutnejše cplazil Germane same. Boljševizem, tak kakor je, nima razmaha, je nenaraven skok, ki hoče diktirati miselnost človeštvu. Ko se bo ugnal, izoblikoval svojo surovo gmoto in se približal mehki ruski duši in jo živo prepričal, tedaj ga bo sprejela in vanj verovala.

V kateri obliki ga bo sprejel vesoljni svet in kakšna bo slovanska doba, o tem pa bomo govorili prihodnjič.

Mtč.

Pogled čez slovanski svet ob petnajstletnici

«Patriotične sanje Slovana» je imenoval veliki naš slovanski jezikoslovec Jernej Kopitar leta 1810. neki svoj kratek spis, v katerem je obravnaval slovansko vprašanje s stališča avstrijskega Slovana ob pogledu na druge neslovanske narode. Pri tem je takoj v začetku svojega razmotrivanja ugotovil, da obsega ta čas «staro evropsko ljudsko pleme Slovanov» 50 milijonov duš, ki bi se ob ugodnejših političnih pogojih na svojem «strahovito velikem ozemlju» lahko početvorilo. Podrobno potem navaja Kopitar, da štejejo Rusi 25 do 30 milijonov, Sloveno-Srbi (= Srbi, Hrvati in Bolgari) južno od Donave, Save in Kolpe do Hema (Traškega pogorja) skupno z naselbinami v južni Ogrski in Slavoniji okrog 5 do 6 milijonov in Slovenci v «Notranji Avstriji» (Štajerci, Korošci, Kranjci, Primorci in Prekmurci tja do Blatnega jezera na Ogrskem) s Kajkovci na Hrvaškem okrog 1 in pol milijona, Poljaki 10 do 12 milijonov, Čehi in Slovaki na Češkem, Moravskem in severnem Ogrskem 5 do 6 milijonov, Lužiški Srbi pa 1 milijon.

Koliko je Slovanov danes? Dve sto, trde da naš je. V dobrih sto letih ali v štirih generacijah, vsaka po 30 let, smo se torej res početvorili. Toda število ni vse. Brez organizacije v trdnih državah ne pomeni število dosti! Kako je bilo ob Kopitarjevem času? En sam narod slovanski je bil neodvisen, je imel svojo lastno državno streho: Rusi. Vsi drugi — nesvobodni, pod tujo oblastjo! Poljaki razdeljeni med Ruse, Pruse in Avstrijce, Čehi in Slovaki v Avstriji (Ogrski), Slovenci istotako, Hrvati tudi, Srbi pod Turki, razen tistih, ki so bivali v Vojvodini in na Hrvaškem, Bolgari v celoti pod turškim jarmom.

Karadjordje (Črni Jurij) je tedaj s svojo ustajo opozoril Evropo prvokrat na «orientalsko vprašanje», Vuk Karadžič pod vodstvom Kopitarjevim pa učeni svet zapada na Srbsko narodno pesem in «srbsko vprašanje», ki pa zanj Avstrija z ostalim svetom še ni imela smisla. Napoleon ji je kajpak delal prevelike skrbi! Pobijati je moral veliko francosko nevarnost, revolucijo, ki je uvažala v narode geslo o bratstvu, enakosti in svobodi in prinašala nove poglede na medsebojne odnose.

Dvoje dejstev moramo naglasiti. Prvič, da je bil Napoleon prvi, ki je hotel vso Evropo združiti pod svojim vodstvom, da pa je ob Berezini in v goreči Moskvi naletel na odpor Rusov. Ta odpor je skrhal napadalno silo njegove vojske ter pripravil poznejši njegov poraz pri Lipskem leta 1813. Drugič, da je Napoleon poklical v letu 1809. v življenje «Ilirijo», predhodnico današnje Jugoslavije. «Ilirija vstani!» je bila potem tista misel, ki je izza Vodnika in leta 1848. vodila Slovence v vseh političnih bojih v Avstriji, dokler ni z letom 1914. napočila zadnja ura stari monarhiji, njenim slovanskim narodom pa prinesla rojstvo samostojnih držav.

Sto let je bilo torej treba, da je dozorel čas in smo za lastno gospodarstvo v lastni hiši dozoreli tudi mi.

Danes imamo poleg nove Rusije samostojno Veliko Poljsko, samostojno Češkoslovaško, samostojno Jugoslavijo in samostojno Bolgarijo. **Narodi žive po stoletni meri, to pomislimo in tako je!** Z letom 1918. je bila postavljena

politična svoboda slovanskih narodov na razvalinah štirih carstev. Ob zori nove dobe, dobe velikih socialnih revolucij in reform, nastopajo Slovani kot organizirana ljudstva s svojo aktivnostjo, s svojo socialno miselnostjo kot vodilno — evropsko pleme!

Naj sodi kdo o Rusiji takó ali takó, preklinja ali blagoslavlja današnje njene diktatorske voditelje: eno je, kar nas mora dvigati v zavesti, da namreč ljudske delovne množice pričakujejo boljših časov od slovanskega vzhoda.

Evo smeri, v kateri moramo naprej med prvimi! Na delovne množice bo oslonjen novi red, ki prihaja, to pomnimo! —

Goreča Moskva je svetila bežeči Napoleonovi armadi na poti v zapadne kraje in ostala dolgo let zatočišče avtokratične reakcije, a tudi varuhinja slovanske misli, h kateri so se zatekali avstrijski Slovani in oni na jugu pod turško oblastjo po pomoč v vsakokratni svoji stiski. In danes? Napisan je bil že ta naš članek, ko je dunajski, Slovencem od nekdanj neprijazni list «Neue Freie Presse» prinesel 9. decembra važen uvodnik svojega beograjskega poročevalca o aktivni balkanski politiki. Ob zaključku naglašá, da se nikakor ne sme podcenjevati stremljenje balkanskih narodov po politični osamosvojitvi in zedinjenju v višjo skupnost. Zakaj, pravi dopisnik, za tem stremljenjem se zdaj kažejo le megleni obrisi še večjega in močnejšega gibanja. «Danes Rusija ni nič več za vzhodne narode nesrečo prinašajoči gorostas, ampak morda celó dobrodošli zaveznik. Išče se stik z Rusijo in nemara ni več daleč čas, ko bo Rusija na bližnjem evropskem vzhodu imela zopet podobno vlogo ko nekdanj carska monarhija. Ni sicer posebno pomenljivo, vendar pa le značilno, da se zopet pojavlja v malih slovanskih državah srednje in vzhodne Evrope **panславistična miselnost**. Zopet se govori o veliki slovanski Rusiji in o svetovnem poslanstvu Slovanstva.»

Po 16 letih nove Rusije se je pričelo torej znova daniti in dviga se naš up, da naposled predre samordečo meglo slovansko srce in se na našem nebu prikaže slovanska mavrica, slovanska trobojnica. Maješ z glavo? Zaupaj, ker eno je gotovo: zemlja je ostala ista, ruska zemlja namreč, samo bolj zrahljana in vsa preorana, z novim semenom obilo posejana, in sam Bog ve, čemu je bilo treba vse ogromno gorje, čemu potoki krvi ob rojstvu **nove dobe** v Rusiji z letom 1917./18. Vedi: vsako rojstvo je v krvi in iz krvi in trpljenja. Še vsako — torej tudi naše slovansko. Zgodovina priča tako, priča življenje vsakega dne.

Verujmo torej v veliko poslanstvo nove Rusije, ki prihaja za novi čas v trpljenju in spoznanju prerujenega človeštva! Verujmo trdno v vstajenje Dobrega, v zmago duha Pravice, Resnice in Lepote v novem redu med novimi ruskimi ljudmi, očiščenimi — Karamazovimi brati!

Ko izpovedujemo to svojo trdno vero v veliko in novo, bližnje poslanstvo silnega bratskega ruskega naroda, delamo to v dobrem prepričanju, da se tudi nam, najmanjšemu slovanskemu narodu, postavljenemu od Vsepravice in Vsemodrosti na najtežjo, a tudi eno najvažnejših postojank, naposled vendarle približa tisti dan, ko se bomo vsi izza Soče in Dobrača zbrani našli pod skupno streho **Velike Jugoslavije v družbi vseh Slovanov do Črnega morja**, spominjajoč se velike besede našega pevca, da «največ sveta otrokom sliši Slave», in da bomo vendarle našli svojo pot tja, kjer si «**prosti volijo vero in postave**».

Ob 15letnici Jugoslavije je dobro pomniti to. Tudi ne smemo pozabiti, da nas potek zadnjih sto let more v marsičem prav poučiti in za bodoče dni ohrabriti: **ko se zapad ruši in maje, se slovanski svet dviga in si po svoje urejuje lastne domove**, o katerih je Kopitar leta 1810. mogel komajda — sanjati na nemškem cesarskem Dunaju v družbi pobratima Srba Vuka Karadžiča, budilca srbske narodne kulture. Preglejmo in preštejmo teh sto let, natančno pre-

udarimo in naglasimo resnico: mnogo smo trpeli, mnogo smo zgubili, **narod pa je zmeraj stal** — in dočakal državo, ki jo mora z brati na jugu tako urediti, da bo v nji dovolj udobnega prostora še za brata Bolgara ob sreči in zadovoljnosti vseh.

M é j n i k J o ž e .

Združjenje borcev

Bojne organizacije: vojni dobrovoljci, rezervni častniki, vojni invalidi, bojevniki in četniki — so se sporazumeli in pričeli snovati skupno fronto. Leta in leta so korakali vsak svojo pot, še nikoli niso nastopili skupno, prav kakor bi si bili tuji, čeprav veže prav za prav vse nekdanje vojno tovarištvo. Bojevniki in vojni invalidi so si že davno obudili to vojno tovarištvo in ga tudi že dokajkrat dokazali; zdaj se je zdramilo nagnjenje k skupnosti tudi pri ostalih bojnih organizacijah — in strnile so se pod skupna načela in skupne ideje.

Nekdanji borci vseh front so se našli pa zastavili svojemu maršu enotno smer: v duhovni prepoved širokih narodnih plasti, za socialno pravičnost, za spoštovanje etičnih in človeških načel, za duhovno in stvarno pripravo narodne in državne obrambe in za vsestranski predelek našega naroda. Dalje so si zastavili enotna načela: da vzgajajo članstvo v poštenosti in nesebičnosti, da goje duh tovarištva, vzgledno medsebojno zaupanje, vzgajajo neupogljive značaje, sposobne in trezne gospodarje ter marljive delavce; da bude v članstvu disciplino in borbenega duha.

Združene bojne organizacije so si osnovali svoj akcijski odbor, ki ga sestavljajo po trije zastopniki vsake naštetih organizacij. Tudi skupine bojevnikov so določile v ta odbor tri svoje zastopnike in tri namestnike. Ko bo pričelo to združjenje delovati, bo poslala vsaka zastopana enota v tako imenovani Banovinski odbor še po devet zastopnikov, in devet vse skupine bojevnikov skupaj. To bo zveza vseh bojevnških organizacij, ki bo dajala svojim enotam smernice in pobudo, medtem ko bo ostala vsaka posamezna organizacija zase **samostojna**, kakor je bila doslej, ohranila bo svoja pravila, svoje fonde in svoje tradicije. Mi verujemo v iskrenost omenjenega sporazuma, mi verujemo v dobro voljo in možatost sporazumnikov, mi verujemo v trajno soglasje pri njihovem skupnem delovanju. Zato želimo združenim borcem vso srečo in velikih uspehov.

Prva njihova skupna akcija je bila spomenica, ki so jo izročili pred kratkim g. banu naše banovine. V tej spomenici se možato zavzemajo za bivšo Zvezo bojevnikov in apeliramo na g. bana, naj zastavi ves svoj vpliv, da se razpuščena Zveza zopet prizna. K tej spomenici pripominjamo, da nam je jako simpatična in ji naravno želimo popolnega uspeha.

Svetogorska božičnica

Sveta gora! Kedaj napoči dan, da bodo smeli tisoči, ki jim je bila Sveta gora vse na svetu, sredi cvetočih češenj iz brdskih holmov in vipavskega raja, pozdravljati nemoteno Gospo na Skalnici, ki je bežala pred Turki, pred Jožefom II., pred granatami, pa vnovič in vnovič se postavila nazaj: «Jaz pa sem stala na gori kakor prej!»

Po zasedbi banjške planote je padla tudi Sveta gora 24. avgusta 1917., toda že 26. oktobra istega leta je izginila ž nje laška trobojnica... V meni je zagorelo staro hrepenenje in zaprosil sem svoje predstojnike, naj mi dovolijo, da obiščem za nekaj dni Sveto goro. Bil sem od nje oddaljen le nekaj ur hoda, kjer se je nahajala naša vojna bolnišnica... S kakšnimi občutki sem stopil na vrh... Saj skoraj nisem spoznal pričo labirinta jarkov, grudobranov, podzemskih rovov, kavern itd. Svete gore. In na vrhu... ena sama strahovita groblja. Zaman si takrat, leta 1917., okoli božiča iskal cerkev, samostan, Černetovo gostilno, stare košate lipe, kostanje, pokopališče itd.

Zares si moral koj po kobariškem preboju, stopajoč po Sveti gori, biti silno oprezen, da ni zasiknil strupeni gad v podobi najraznovrstnejših, tudi pestrobojnim igračkam sličnih razstrelivov in te polhabil ali pokončal za vedno. In vendar! Ko si leta 1917. za božič gledal tisto opustošenje, se ti je skoroda zdelo nemogoče, da bi si kdaj človeška roka upala napraviti vsaj malo reda med tistim nepopisnim kaosom kamenja, skal, gramoza, granat, šrapnelov, peska, človeških udov, železja, jekla, lesovja itd., kakor da bi sam satan mobiliziral celo peklo proti svetišču. Pa se vendar kljub temu razlegajo tudi danes po Sveti gori še vedno slovenski glasovi, ki pojo in bodo peli še tudi naprej.

Ko sem leta 1924., v globoke misli nad usodo človeštva in zlasti mukotrpnega rodu zatopljen, stopal kvišku, opazim desno ob poti kot nekako podolgasto skalnato trugo, pokrito z onimi značilnimi valjčasto pločevinastimi pokrovi, katerih je bilo vse polno zlasti po italijanskih strelskih jarkih. In če začujem v govornici goriške okolice glas: «Ben, pei gspud nunc, ste saldo dober korenjak, jo režete v hrib kot mlad ženin k nevesti.» Iz iste skalnate truge se izmotovili ven precej čokat možakar, kakih 65 let, ves obrit, z vsemi potezami starih slovenskih kmetov. «Vedel sem koj, da ste naše gore list, gospod nunc, zato sem vas po naše nagovoril. Tukaj sem za enkrat še živ v tem skalnatem grobu, pa nisem sam: okoli mene leže v skalnatih grobovih tod okoli tisoči, pa se jih prav nič ne bojim. Bolj se bojim žive človeške golazni.» Pogledal sem v notranjost njegovega bivališča — na tleh slama in mrva, ovelo listje: preprosto ležišče. Nekaj krp in cunj iz starih avstrijskih in italijanskih montur in borna torba, natrpana vedi si bog s čim; to je bil ves inventar tega skalnatega bivališča. Pač, še nekaj: v kotu trije kipci starega baroka, predstavljajoči Jezuščka, Marijo in Jožefa... «Ali se vam dopadejo moje jaslice? Ni kravce in oslička, ampak jaz sam grejem sveto družinico!» — «Ampak, očka dragi,» mu odgovorim, «ali bivate vedno tu, v tej kameniti jazbini?»

«Večinoma, gospod nunc, doma sem v grgarski občini, vojna mi je vzela vse, ampak nikoli nisem zapustil Skalnice in Mamke božje na njej. Ko so že Lahi leta 1917. zavzeli Grgar, so me Avstrijci pustili, da sem jim nosil v prvo linijo vode, čokolade, cigaret... Ko so pa spet Lahi sem prišli in so sedaj naši gospodarji, no, me pa pustite, da tukaj prebivam brez davkov in najemnine. Dobri ljudje me imajo radi, romarjem pomagam tupatam kaj nositi in pade večkrat kakšna lirca, pa se pretolčem. Več ne potrebujem. Te-le kipce mojih jaslic sem pa otél iz raznih kapelic (deset jih je bilo pred vojno), ki so bile večjidel porušene...»

Malone eno uro in pol sem se razgovarjal z njim in še danes me pretresa, ko je popisoval, kako so švigali plameni iz svetogorskega svetišča in kako je gorela na grgarskem polju strašna grmada trupel in konj dveh laških eskadronov, ki so hoteli v grgarski kotlini prodreti in odrezati Sv. Gabrijela.

«Vidite, tam je kraj, ki se imenuje Tomba della cavalleria italiana (grob italijanskih jezdecev). Strašna vročina je bila, smrad neznosen, kam pokopati toliko ljudi in živali? Pa so prišli ruski ujetniki in vse polili z bencinom in petrolejem ter zažgali... In Sveta gora, kako je gorela! Gospod, zakaj vse to, zakaj?»

Kajne, čudno se vam zdi, da tu lenuharim; moj Bog, saj ne, saj bi rad delal, ampak noge me več ne neso in pri Mariji pod Skalnico hočem ostati, dokler me ne poneso tja na grgarsko božjo njivo. Svet meni: počemu ta stavec na svetu? Res, brez koristi in pomena. Pa vendar, gospod nunc, dobri Bog ni postavil na ta svet nič nekoristnega, in duše, ki vanj verujejo in izgovarjajo njegovo sveto ime, so bolj koristne ko dež, sonce in rosa. Zato je tudi moja naloga takale: ... v tem skalnatem brlogu mislim za tisoče in tisoče, ki prav tod, veliko tudi pod mojim ležiščem, počivajo, oh... saj jih je padlo kakor bilk pod koščevim rezilom... pa cvet fantov in mož, ki so govorili vse mogoče jezike! Za te molim, za te prosim... Marija svetogorska in molitev za padle: to je še zmisel mojega življenja...»

Strme sem poslušal starega moža z Grgarja. Še sem ga iskal v letih 1928. do 1933. in še ga bom letos za božič spet — morda ga že najdem v kaki drugi, boljši kaverni... ali pa se je ta moderni Job preselil že-k tistim trpinom iz vojne, za katere je tako vroče molil.

Ko me je, po moji govornici sodeč, vprašal: «Anti ste s Kranjskega, gospod?» in sem mu pritrdil, je dejal: «O, še zmerom prihajajo k svetogorski kraljici Slovenci iz vseh strani. — Gospod nunc, ločeni smo, razkosani smo kot suknja Kristusova

pod križem, ampak verujem, da bomo še praznovali božič nekoč združeni, zadovoljni in veseli, verujem, da ni več daleč čas, ko bodo padli mejniki, ki nas ločijo, in se bomo lahko zbirali povsod, kjer so naši Marijini oltarji, tudi Sveta gora bo objela vse Slovence od skrajnih severnih in vzhodnih mej do našega juga in zahoda. O, da bi nam Marija svetogorska skoro prinesla ta božič v dar!»

Fr an B o n a č.

Obisk vojnih grobov ob Soči

Odhod, določen za 6. zjutraj, se je zakasnil za celo uro, ker so morale dame opraviti še svojo jutrnjo toaletto. Ta urica čakanja nas bojevnike ni sicer nič motila, temveč nam je še prav prišla. Gosp. Žan, ne bodi len, vzame taksi in jo jadrno odkuri v restavracijo državnega kolodvora po bariglo «malvazije», da si bomo na nadaljnji vožnji laže obujali spomine minulega večera. Seveda se g. Žan ni vrnil skoro vso uro in obdolžili smo ga najrazličnejših «lumparij». Naposled pa smo prišli le do tega, da si je naložil «malvazije» tudi v svoj trebušček, da ne bi prišel med vožnjo «na kratko». Končno smo vendar oddrdrali ob pol 8. zjutraj iz Gorice. Bog nam je tudi ta dan naklonil prekrasno vreme. Po dobrih petih minutah smo dospeli v Solkan, kjer se nam je nudil prvi pogled na Sočo. Sinja v jutrnjem blesku je v strugi pela pesem nekdanjih dni... Večno pesem poje junakom, ki počivajo ob njej. Kamor se ozreš, povsod sama grobišča, ki spominjajo na veliko trpljenje naših fantov. Zaradi pomanjkanja časa smo obiskali le večja pokopališča, ki so vsa enako vzorno oskrbovana in urejena.

Čez dobro uro smo dospeli v Kanal, ki je popolnoma na novo sezidan in kjer žive samo Slovenci. Na nadaljnji vožnji do Kobarida nismo več mislili na kak postanek, ker bi drugače ne mogli dospeti še isti dan v Ljubljano. Zato smo se domenili, da bo prvo postajališče v Kobaridu. Pot do Kobarida — vedno ob desnem bregu Soče — je silo romantična in nudi toliko pestrosti, da bo treba temu delu potovanja drugič posvetiti vsaj pol dneva. Točno ob pol 12. smo dospeli na glavni trg Kobarida, ki je bil videti kot izumrl. Ko smo izstopili tik pred cerkvijo, smo začudeno slišali iz nje krasno slovensko petje. Dolžnost in radovednost nas je gnala v cerkev, ki je bila nabito polna in kjer se je pravkar vršila slovenska služba božja. Le škoda, da smo čuli samo še zadnje akorde prekrasnega cerkvenega petja. Ko so ljudje odhajali iz cerkve in videli naš avtobus, so v nas takoj spoznali Slovence ter nas obkolili in obsipali z najrazličnejšimi vprašanji. Seveda smo se tudi mi zanimali za tamošnje življenje in tako se je začelo živahno kramljanje. Zelo me je zanimalo petje, ki sem ga pravkar slišal v cerkvi, in povedali so mi, da je v Kobaridu najboljši pevski zbor Julijske krajine sploh. Bojevniki smo se seveda zlasti zanimali za znameniti preboj pri Kobaridu in smo verno poslušali tamkajšnje občane očitvidce.

(Nadaljevanje prihodnjič. — Janko Vertin.)

Pot v robstvo

Rečeno, storjeno. Šli smo k njima ter jima dopovedali vse, ne pozabivši pri tem omeniti, da bi bil to za nas vse nekak izhod iz dolgočasja, v obeh naših «gospodarjev» pa bi pridobili mnogo. Tov. Miklavčič je vso zadevo uredil s komandantom taborišča Campo Trabucato, kar se tiče službene stvari. Že naslednji dan smo junaško korakali tja. Takoj smo se lotili dela. Veščaka v elektrotehniki, tovariša Stopar in Lovrekovič, sta delo porazdelila. Pričeli smo najprej s čiščenjem lokomobile, ki je bila v silo žalostnem stanju. Delo je trajalo več dni. Nato smo pregledali omrežje in vse spoje ter vse temeljito popravili. Po preteku tedna smo ugotovili, da je za obrat vse pripravljeno. Bila je baš nedelja, ko smo pričeli kuriti in segrevati «glavo» lokomobile. Ko je bila odvolj žareča, smo se spravili nad velikansko kolo in ga z vrtenjem skušali spraviti v tek, oziroma pogon. Tov. Stopar nas je še posebno opozoril, naj pazimo na udarec kolesa nazaj, kar se zelo rado pripeti. Tako smo vrteli in gonili zlodja vso uro, zabavljali vsevprek čez starino, pri tem smo pa na svarilo popolnoma pozabili. Bilo je okrog 8. zvečer, ko smo nenadno prejeli že napovedani udarec s tako silo, da smo popadali na tla ko snopje. Mislili smo, da imamo vse polomljene roke. Nič zato, lokomobila je vendar začela delati in hip nato so v elektrarni polagoma zažarele luči. Čez pol ure je tov. Lovrekovič vključil spoj za taborišče.

ki je zažarelo v električni luči. Ujeti častniki so pozdravili luč z gromovitim »hura«-klicem. Mnogo jih je prispelo kar v elektrarno, kjer so nas obsuli s cigaretami in napojili z dobro črnino. Vsi so bili srečni in nam radostno stiskali roke. Ko je bilo naposled vse srečno v obratu, smo si porazdelili službo. Vse je šlo gladko kak teden, ko je lokomobila naenkrat odpovedala. Kljub vsem »injekcijam« tovarišev Stoparja in Lovrekoviča ter dobri »hrani«, s katero smo jo zalagali, da je bila glava vedno vsa rdeča, se ni premaknila niti za las. Po večdnevni »prošnjah« in skrbnem pregledovanju smo obupali in žalostno zapustili toliko obetajočo elektrarno. Bili smo pač ob dober »švindl«. Nam nikakor ni bilo do smeha, naš »najvišji« pa se je krohotal na vse pretege, pri tem pa nas zbadał, da smo res pravi »veščaki« v elektrotehnikih. Čeprav smo ga imeli radi in vedeli, da moramo biti z njim v dobrih odnošajih, če hočemo dobro »izhajati«, smo mu vendar obetali, da se ob prvi priliki že kako revanžiramo. Na to pa ni bilo treba dolgo čakati. Kakor sem že prej omenil, je imel za hitrejšo odpravo poslov na razpolago tudi mulo. No, pri neki nadziralni vožnji se mu je sicer dotlej tako krotka mula uprla. Ni hotela potegniti več kljub »dolgemu ovsu«, ki ga ji je »najvišji« v obilni meri podajal. Slučajno je pa ta dan pihal močan vihar in padla mu je v glavo čudna rešilna misel. S seboj je zaradi vročine običajno vozil velik »solnčnik«. Bil je tolikšnega obsega, da je sličil kakemu vrtiljaku, skoro bi rekel, še enkrat tako velik je bil, kakor stara kranjska »marela«. Naenkrat je odprl ta »solnčnik«, veter se je z vso silo uprl vanj in mula je potegnila, ne vem, ali zaradi strahu ali zaradi pritiska vetra.

(Dalje prihodnjic. — Ivan Rozina.)

Vse dopise, naročila in oglase pošiljajte na uredništvo in upravo »Bojevnika« v Ljubljani, Poljanska cesta št. 48. Čekovni račun šte. 13051.

Dopisi

General Rudolf Maister, bivši predsednik Zveze bojevnikov, je bil ob petnajstletnici osvobojenja Maribora odlikovan z redom sv. Save I. stopnje. Čestitamo!

Naš narodni praznik 1. december smo proslavili v Ljubljani na najsvetejši način, saj smo slavili 15letnico našega zedinjenja. Dopoldne so se vršile po vseh šolah proslave, v stolnici pa je bilo svečano cerkveno opravilo. Tudi druge cerkve so na svečan način proslavile praznik zedinjenja. Popoldne ob petih so pa združene bojevnikiške organizacije priredile manifestacijski obhod po mestu. Obhoda se je udeležilo na tisoče ljudstva vseh poklicev, stanov in slojev. Pred bansko palačo je govoril ban g. dr. Dragomarušič, ki je v svojem prekrasnem govoru poudarjal našo ljubezen do domovine in kralja ter omenjal velike dobrote, ki nam jih je prinesla zedinjena Jugoslavija. Na koncu je podčrtal naše neomajno zapanje in zvestobo domovini, kralju in našemu narodu. Od banske palače je sprevod krenil dalje po ljubljanskih ulicah pred magistrat, kjer je v imenu bojevnikiških organizacij govoril g. R. Lorger, ki je v vznesenih besedah proslavljal lepoto naše domovine, poudarjal zvestobo narodu in državi ter omenjal ljubezen vseh prebivalcev do naše skupne države Jugoslavije. Naposled se je spominjal vseh onih, ki so dali življenje za našo svobodo, ter vzkliknil kralju Petru Osvoboditelju, pred čigar spomenikom je to bilo, in našemu sedanjemu kralju Aleksandru. Po govoru se je tisočglava množica razšla.

Trbovlje. Članski sestanek bojevnikov naše skupine se je vršil dne 19. novembra. Otvoril ga je tov. predsednik, ki se je spomnil umrlega tov. Kneza. Na sestanku je recitiral več odlomkov iz zadnje številke »Bojevnika« in razložil njih pomen. Nato se je razpravljalo o pogrebnem odseku, samopomoči, pevskem odseku in tamburaškem zboru. Obračun dobro uspele tomlbe je podal tov. Kuhar, ki je obenem pozival tovariše na požrtvovalno delo za organizacijo in za skupno tovarištvo.

Preserje. V nedeljo dne 19. novembra t. l. se je vršil redni občni zbor naše skupine. Udeležilo se ga je okrog 50 članov. Zbor je otvoril in vodil naš zaslužni tajnik Josip Šeligo. Uvodoma je pozdravil članstvo in iz Ljubljane prispelega predsednika skupine Ljubljana-Mosté Ivana Rozina. Pozval je članstvo, naj se izjavi, če tudi po razpustu bivšega osrednjega od-

bora še nadalje vztraja v organizaciji bojevnikov. Vsi zborovalci so soglasno izjavljali, da hočejo še nadalje vztrajati v organizaciji in pritegniti v svoje vrste tudi one, ki še stojijo ob strani. Zelja vseh pa je bila, da se čimprej vzpostavi bivši osrednji odbor. Tov. Rozina je izpodbujal k nadaljnjemu složnemu delu ter poročal tudi o novi formaciji, v kateri bodo združena vsa bojevnikiška udruženja in vojni invalidi. Sporočil je tudi, da bo bivši osrednji odbor skoro vzpostavljen, kar so navzočni sprejeli z zadovoljstvom na znanje. Pravila so bila nato v vseh točkah, ki so izpremembe potrebne, sprejeta. Pri volitvah je bil izvoljen ponovno za predsednika zaslužni tovariš Gašper Rebolj, za podpredsednika tov. Matevž Repar, za tajnika tov. Josip Šeligo in za blagajnika tov. Franc Suhadolnik; odborniki: tovariši Štefan Schein, Albert Petrič, Anton Rogelj in Matija Petelin; za Podpeč, ki ima največ članov, pa tov. Ivan Kavčnik. Za pregledovalca računov sta bila izbrana tov. Anton Umek in tov. Jakob Repar. Predsednik tovariš Rebolj se je še posebno zahvalil tov. Scheinu, učitelju iz Jezera, ki je lepo in brezplačno oskrbel okrasitev spomenika. S tem je bil občni zbor zaključen. Tovariši so se zbrali še v gostilni tov. Rovaža, kjer je bilo po zaslugi agilnega predsednika tov. Rebolja takoj razprodanih vseh 50 prispelih tombolskih tablic skupine Tržič. Nekateri tovariši so se naročili na »Bojevnika«, mnogi pa so prispevali za članski podporni sklad. Tovariši, posnemajte!

Selška dolina. Dne 19. novembra t. l. smo imeli v Selcih za padle tovariše iz svetovne vojne spominsko svečanost, nato pa občni zbor skupine. Ob 10. je opravil bivši vojni kurat g. Fran Bonač sv. mašo z lepim in zanimivim govorom, v katerem se je spominjal v svetovni vojni umrlih in padlih vojakov, omenjal novo oboroževanje po vojni in posebno poudarjal, da je selška župnija, ena prvih, že leta 1923. odkrila spominske plošče svojim, v svetovni vojni padlim župljanom, da se jih ohrani v spominu, četudi njihova trupla počivajo v tujini. Po sv. maši so se opravile žalne molitve za padle tovariše, cerkveni pevski zbor pa je zapel pesmi žalostinki »Blagor mu« in »Oj Doberdob«. S tem se je zaključila spominska slavnost. Po cerkvenem opravilu se je vršil občni zbor skupine za Selško dolino v Krekovem domu v Selcih ob veliki udeležbi članstva. Navzočnih je bilo do 150 članov. Predsednik Peter Gartner je otvoril občni zbor s pozdravom na navzočne člane in zastopnike ljubljanskih skupin Ljubljana-Sv. Peter in Ljubljana-Trnovo, gg. tov. Bonača, Matičiča in Wagnerja. Nato je na kratko poročal o vseh važnejših ukrepih, ki jih je skupina podvzela v teku enoletnega delovanja. Tajnik Franc Srebrnjak je sporočil, da šteje skupina 100 rednih in 40 podpornih članov. Odbor je imel od ustanovnega občnega zbora, ki se je vršil dne 16. oktobra 1932., šestnajst sej. Priredil je na binkoštni ponedeljek tabor v Suši, ki je izpadel v splošno zadovoljnost. Tudi za bodoče ima skupina več načrtov zlasti zaradi spomenikov in podpor članstvu. Blagajnik Jakob Primožič je poročal o blagajniškem stanju, ki izkazuje zaradi stroškov, ki so se porabili za spomenike in spominske dni 1. novembra majhen primanjkljaj, kar je glede na nizko članarino prav razumljivo. Preglednik Ignacij Mlakar je povedal, da je račune pregledal in našel v redu. Predlaga odboru razrešitev, kar občni zbor soglasno sprejme. Nato so zborovalci sprejeli v nekaterih točkah spremembo pravil. Pri volitvah so bili izvoljeni: za predsednika Peter Gartner, v odbor pa: Matevž Oblak, Franc Srebrnjak, Jakob Primožič, Valentin Pintar, Josip Pogačnik, Franc Potočnik, Jožef Nasiran, Mohor Demšar, Janez Demšar, Jožef Megušar, Josip Peternel, Peter Frakelj, Franc Bernik, Anton Demšar; za pregledovalca računov pa Ignacij Mlakar in Franc Lotrič. Članarina rednih in podpornih članov se je glede na težavno stanje okoliša določila na letnih 5 Din, naprosili so pa one, ki so boljje situirani, da po možnosti več prispevajo. Pri slučajnostih je poročal tov. Wagner o listu »Bojevniku« in »Samopomoči«, tov. Matičič pa o zbližanju in skupnem delovanju z drugimi enakimi organizacijami. S tem je bil dnevni red izčrpan. Predsednik se je zahvalil tovarišem za udeležbo in je občni zbor zaključil. — 21. novembra smo imeli prvo sejo skupine in je odbor takole sestavljen: Predsednik Peter Gartner, podpredsednik Valentin Pintar, tajnik Josip Pogačnik, blagajnik Jakob Primožič, gospodar Franc Srebrnjak, arhivar Matevž Oblak.

Mokronog. V nedeljo dne 3. t. m. se je vršil prvi redni občni zbor tukajšnje skupine bojevnikov v prostorih tov. A. Majcna ob prav častni udeležbi članov in somišljenikov. Občni zbor je vodil tov. predsednik Aleksander Majcen, tov. Strel pa je po-

Op. u r e d : Radi bi priobčili doslovno oba govora, toda zaradi pomanjkanja prostora nam to ni mogoče.

dal letno poročilo odbora. Tov. Matičič iz Ljubljane je poročal o bojevnih skupinah ter o novo se snujočem Združenju borcev vse države, o njegovem pomenu in namenu. Njegova izvajanja je poslušal zbor z velikim zanimanjem. Nato je bil prečitan in sprejet osnutek izpremenjenih pravil ter so bile volitve. Za predsednika skupine je bil izvoljen ponovno tovariš Ksandi Majcen, za podpredsednika tov. Janez Vrabc, za tajnika tov. Strel, za blagajnika tov. Šircelj; za odbornike: tovariši Lindič, Herbst, Dev in drugi, za vsako vas po en odbornik. Članarina se je določila na 4 Din letno; dalje se bodo po možnosti naročili vsi člani na list «Bojevnik», ki vsem jako ugaja. Govorili smo tudi o spomeniku in drugih zadevah, ki jih bo morala skupina premakniti z mrtve točke. Naš občni zbor je potekel v najlepšem soglasju in jamči, da bo začela naša skupina živahno delovati ter bo dosegla v prihodnjem letu velik razmah.

Skupina Ljubljana-Moste je imela dne 3. decembra t.l. svoj osmi redni občni zbor ob številni udeležbi članstva. Na občnem zboru so se soglasno in z odobravanjem sprejela nova pravila. Predsednik tov. Rozina poroča o delovanju organizacije in o razočaranjih, ki smo jih doživeli v minulem letu. Ker pa čutimo in vemo, da je treba združitev vseh borcev, pozdravljamo združitev vseh bojevnih organizacij v Jugoslaviji. Našli so se moške, ki so sestavili in vložili pravila. Za nas se bo pričelo novo delo in ne klonimo glave, temveč gremo s podvojeno silo na delo za novo življenje, za procvit in napredek naroda in države. Občnega zbora so se udeležili zastopniki Udruženja borcev za Jugoslavijo po predsedniku tov. Kustru, ki je prinesel skupini najprisrčnejše pozdrave. V svojih jedrnatih besedah je orisal pomen in namen združene organizacije. Izjavil je, da je nastopila nova doba, v kateri smo edini rešitelji mi vsi združeni borci Jugoslavije. Nova doba in novi duh naj zavladata v naših srcih, kajti bodočnost je naša in uspeh odvisen od nas samih. Zastopnik dobrovoljcev tov. Fabijančič je poudarjal, da hočejo dobrovoljci korakati skupno z bojevnimi organizacijami, kajti edino v skupni združitvi in v skupnem delu je rešitev naše domovine. Zborovanja so se udeležile tudi skupine Ljubljana-Sv. Peter po tov. Zupančiču, Wagnerju in Gajšku. Novo snujočo se skupino Ljubljana-mesto pa je zastopal tovariš Gombač. Tov. Zupančič prinaša pozdrave bratske skupine in želi, da se strnemo v enotno fronto, ker edino v slogi je moč. Tov. Gombač iskreno pozdravlja združenje borcev Jugoslavije in je prepričan, da je v slogi zajamčen uspeh. Za društvo «Krko» je pozdravil zborovalce tov. dr. Perko, ki je za združitev vseh borcev, prepričan, da stoji za njimi vsa javnost. Tov. Rozina se je posameznim govornikom najprisrčnejše zahvalil, ugotavljajoč, da so izražene besede tudi želje našega naroda. Nato je sledila volitev predsednika in odbora. Za predsednika je bil ponovno izvoljen z velikim navdušenjem tov. Rozina. Ostali odbor pa sestavljajo člani: Kovič, Zorič, Zupančič, Klešnik, Roth, inž. Gosar, Cizelj, Ravber in Požar. Nato je tovariš predsednik zaključil lepo uspešni občni zbor.

Skupina bojevnikov Ljubljana-Sv. Peter je imela dne 11. decembra t.l. ob 20. uri svoj občni zbor. Pri predsedniku Leopoldu Zupančiču na Jegličevi cesti št. 15 se je v posebni gostilniški sobi zbralo okoli 50 rednih članov. Na občni zbor so poslale bratske skupine svoje zastopnike, in sicer za skupino Ljubljano-Moste tov. Rozina, Kozina in Dolničarja; Ljubljano-Trnovo in akcijski odbor Udruženja vseh bojevnih organizacij je zastopal tov. Matičič. Najmlajšo skupino Ljubljano-mesto sta zastopala tov. Škrbec in Gombač. Zvezo vojnih dobrovoljcev in rezervnih častnikov je zastopal tov. Fabijančič. Občni zbor so vsi imenovani v imenu svojih skupin toplo pozdravili, zlasti so v lepih besedah poudarjali pomen našega pokreta in potrebo, da se združimo v Udruženje vseh bojevnih organizacij (pravila so bila pravkar potrjena), ker le na ta način nam bo mogoče uresničiti naše stremeljenje in doseči cilj, ki smo si ga postavili. Občni zbor je vodil predsednik tov. Leopold Zupančič, ki je poudarjal posebno važen pomen delovanja bojevnih skupin zlasti v tem, da pomagamo potrebnim svojim članom, katerim je svetovna vojna povzročila, da se ne morejo človeku vredno premišljati. Zato je odbor, kakor lani, tudi letos pokrenil dobrodelno akcijo, da bo za božič vsaj najpotrebnejšim preskrbel nekoliko priboljška. Vsa poročila društvenih funkcionarjev je občni zbor na predlog revizorjev z zadovoljstvom vzel na znanje in odboru dal soglasno razrešnico z zahvalo za delo, ki ga je vršil za dobro in potrebno stvar. Sprejet je bil nadalje predlog tov. Wagnerja o izpremembi pravil. V naše skupine bomo v bodoče sprejemali tudi tiste vojake, ki so

odslužili kadrski rok, da se na ta način pridobi za delo tudi mlajše delavce, ki naj našo misel in delovanje nadaljujejo. Za predsednika je bil ponovno izvoljen dosedanji predsednik tovariš Leopold Zupančič. Za odbornike so bili izvoljeni tile tovariši, ki so takoj po končanem občnem zboru konstituirali odbor: podpredsednik R. Wagner, tajnik J. Gajšek, blagajnik I. Jančar, gospodar Ivo Žan, arhivar Franc Belinc; odborniki: V. Kubelka, J. Pirc, F. Vrhovec, Pišek, Urbančič, Furlan in Dimic; za preglednike pa: Drago Dinter, Fran Kržič in Anton Kobal. Nato je urednik lista «Bojevnika» tov. Wagner toplo priporočal, naj vsak član ostane zvest naročnik in plačnik lista, ki je za našo stvar neogibno potreben; ker pa noben list ne more biti dober, če nima zvestih plačnikov, zato se naj vsi tega zavedamo in doprinesemo malo žrtev Din 10.— za «Bojevnika». Tov. Pirc poudarja h koncu zborovanja svoje veselje nad zavednostjo in disciplino med članstvom. Zato upa tudi na uspeh v naših stremeljenjih, da bomo nekoč, ko dosežemo cilj, srečni v naši ljubi Jugoslaviji. Z občnega zbora je bil poslan brzoglavni pozdrav generalu Maistru. Ker je bil dnevi red izčrpan, se je predsednik tov. Zupančič v lepih in bodrilnih besedah zahvalil zborovalcem za udeležbo in ob 25¹/₄ zaključil lepo uspešni občni zbor.

Trbovlje. Dne 17. novembra smo spremili k večnemu počitku našega tovariša Ivana Kneza. Ni mogoče popisati vsega trpljenja, ki ga je pokojnik preстал na bojnih poljanah, v vojnem ujetništvu in v daljnih stepah Sibirije. Tam si je nakopal kal boleznin kakor tisoči in tisoči vojnih trpinov iz svetovne vojne. Leta in leta ga je bolezen uničevala, dokler ji ni še mlad podlegel. Ker je bil to prvi primer, da nam je umrl tovariš naše skupine, smo tovariši bojevniki na podlagi društvenega pravilnika preskrbeli vse potrebno za častno spremstvo pri pogrebu. Točno ob pol 16. uri je pred hišo umrlega naš neumorni tovariš predsednik in bivši vojni kurat č.g.M. Ratej blagoslovil krsto z zemeljskimi ostanki pokojnika. V zadnji pozdrav so dvignili tovariši krsto, da jo poneso v hladni grob, na zbirališče vseh vojnih trum. Prava slika tovarištva pa je bila velika udeležba članov bojevnikov pri pogrebu. Igrala je tudi naša vrla rudarska godba. Z društvenega lokala je pa v znak žalosti plapolala žalna zastava, ki je prebridko potrdila izrek: Danes meni, jutri tebi. Ob odprtem grobu se je poslovil od pokojnika naš tov. predsednik č.g.M. Ratej in v lepih besedah pri genljivem slovesu potrdil naše neomajno tovarištvo, ki bo trajalo tudi onstran groba.

Razno

Bolgarski kralj Boris je s soprogo in vodilnimi bolgarskimi državnikami posestil v nedeljo 10. decembra Beograd. Bil je navdušeno in prisrčno sprejet od nepregledne množice našega naroda. Kralj Boris je bil ves čas bivanja v prestolnici gost našega kralja, ki se je tudi udeležil sprejema in prvi pozdravil bolgarsko kraljevo dvojico na jugoslovenskih tleh. Poset ni bil le zgodovinske važnosti, ampak je poglobil medsebojno prijateljstvo ter utrdil prisrčne vezi obeh jugoslovenskih držav. S posetom je oživetvorjena ideja medsebojnega sodelovanja vseh jugoslovenskih narodov v blaginjo in napredek vsega prebivalstva ter je obisk končno gotovo pripomogel do ureditve vseh perečih vprašanj na Balkanu. Bolgarski kralj obišče tudi Rumunijo.

Pot Litvinova v Ameriko in Italijo je bil najvažnejši politični dogodek zadnjega meseca. Sovjetski zunanji minister Litvinov je sklenil z Združenimi ameriškimi državami gospodarsko pogodbo, državnika sta pa tudi razpravljala o obrambnih odnosih na daljnem vzhodu, kjer japonski imperializem zelo škoduje gospodarskim in političnim koristim Sovjetske Rusije in Združenih ameriških držav. Iz Amerike je prispel Litvinov v Rim, kjer je v razgovoru z Mussolinijem obravnaval važna evropska vprašanja, zlasti sta razpravljala načrte o nenapadanj in razorožitvi. Približevanje in zanimanje Sovjetske Rusije za evropske probleme pomeni velik preokret vse dosedanje evropske politike, ki bo morala v bodoče računati s sodelovanjem in vplivom sovjetov.

Društvo narodov v Ženevi še vedno preživlja hudo krizo. Mnogo držav, med njimi predvsem Italija in Nemčija, zahteva, da se izpremene določbe v paktu Društva narodov. S tem v zvezi je tudi odgoditev razorožitvenih pogajanj. Razen tega je postala zelo močna zopet akcija za revizijo mirovnih pogodb. Glavno vlogo pri tej akciji sta prevzeli sedaj Italija in Madžarska, ki jih podpira del angleških vodilnih politikov z lordom

Rothermereom na čelu. Iz časopisnih poročil posnemamo tudi, da se vrše nekaki zakulisni razgovori med Francijo in Nemčijo o razorožitvi in o Posaarju, kjer bi se moralo po mirovni pogodbi vršiti leta 1935. ljudsko glasovanje. Seveda o podrobnostih ni ničesar znanega. Videti je, da bodo posamezne države med seboj sklenile pogodbe o nenapadanju, vendar o omejitvi razoroževanja za sedaj sploh ni govora. Nemčija vztraja glede na oboroževanje na vsak način na popolni enakopravnosti z drugimi državami. Precej se je pisalo v zadnjem času tudi o poljsko-nemškem zblizanju. Iz poročil posnemamo, da je pri vseh diplomatih mnogo dobre volje za sporazum, do bistvenega sporazuma pa vendar ne pride nikjer. Kje so vzroki, kdo to ve! Splošno se opaža, da velike države odrivajo male države od vseh važnejših pogajanj in hočejo preko njih preoblikovati Evropo. Izmed vseh držav se zavzema za male države le Francija, ki hoče zlasti Malo antanto in Poljsko obvarovati pred nepredvidenimi usodnimi zapletljaji. V novo leto stopamo s precej negotovimi koraki, ker tudi težke gospodarske nepravilike še vedno globoko ovirajo napredek narodov in držav.

O bolgarsko-jugoslovenskem sporazumu poroča bivši italijanski minister grof Sforza, ki biva sedaj kot emigrant v Parizu, tole: «Sporazum ali zedinjenje obeh narodov (jugoslovanskega in bolgarskega) bi bila v vsakem primeru velika privlačna sila za vse ostale države na Balkanu. Kakor sem uverjen v moč in življenjsko silo Italije, tako sem iskreno prepričan, da bi globok in iskren sporazum med Bolgarsko in Jugoslavijo bil popolnoma koristen tudi za prave interese italijanskega naroda. Mazzinijeva Italija, ki je, kakor veste, tudi moja Italija, ne sme utemeljevati svoje politike na podžiganju sovraštva in zavisti na Balkanu, kakor je to delala habsburška Avstrija. Kar se tiče sanjarjenja, da se razbije svobodno edinstvo Jugoslovanov, bi za Italijo nastala nevarnost preteklosti, od katere nas razdvajajo grobovi preko pol milijona ljudi. Pa tudi ne glede na to bi taki načrti stavili mojo državo v čin stare policijske Avstrije, ki je toliko časa zastrupljala Srednjo Evropo in Balkan s svojim geslom: Divide et impera!»

V Zagrebu se je začela 16. novembra sodna razprava proti novinarju Ivanu Malinarju, ki ga obdolžuje dobavitelj premoga

Ernest Grünwald klevete zaradi dobave premoga direkciji državnih železnic v Zagrebu. Pri razpravi so prišle na dan razne mahinacije in korupcije, kakor poroča beograjska «Politika» z dne 17. novembra t. l. Takrat so bili upokojeni pomočnik generalnega direktorja Leonida Franić, dr. Turina in Ernest Vargazon, ki so opozorili odločilne činitelje na slab premog, dobavljen od zgoraj navedene tvrdke, zaradi katerega so imeli vlaki v letih 1924., 1925. in 1926. velike zamude, država pa ogromno škodo. O razpravi bomo še poročali.

Mnogo naših izseljencev iz Nizozemske se je vrnilo domov, ker zanje tam ni več dela. Tudi naše načelo naj bo, da dobe doma najprej kruh domači, lastni ljudje, potem šele tuje. Dokler pri nas število brezposelnih narašča, ni službe in mesta za tuja!

ZAHVALA.

Podpisana Anica Knez se tem pōtem najiskreneje zahvaljujem Skupini bojevnikov Trbovlje za njeno veliko požrtvovalnost, ker je prevzela vse stroške pogreba mojega nepozabnega soproga Ivana Kneza, člana navedene skupine.

Posebno zahvalo izrekam predsedniku skupine č. g. prof. Rajeju za duhovno spremstvo, za njegove tolažilne besede in za njegov lepi poslovilni govor ob odprtem grobu.

Nadalje se zahvaljujem vsemu članstvu skupine za častno stražo ũmrlemu, za mnogoštevilno udeležbo na zadnji poti dragoga pokojnika, delavski godbi za v srce segajoče žalostinke ter vsem darovalcem vencev in cvetja, ki je pokrilo njegov prerani grob.

Še enkrat: Bog plačaj! Anica Knez, Trbovlje, Retje 98.

Zelo primerna
BOŽIČNA DARILA!

*
Največja izbira!

*
Oglejte si naše izložbe!

A. & E. SKABERNÈ
LJUBLJANA

Pozor! Pozor! Pozor!

Za nakup finih in preprostih božičnih in novoletnih daril po najnižji ceni, v bogati izbiri, za male in odrasle se toplo priporoča

T V R D K A

F. M. SCHMITT
LJUBLJANA
PRED ŠKOFIJO ŠT. 2.
LINGERJEVA UL. ŠT. 4.

Oglejte si brezobvezno blago in cene!!!

Trgovina z železnino
Stanko Florjančič
L J U B L J A N A
Sv. Petra cesta št. 35

Velika izbira kuhinjske posode

Solidna postrežba

MODNA TRGOVINA

A. ŠINKOVEC nasl. **K. SOSS**

LJUBLJANA

MESTNI TRG ŠT. 18/19

✱

Oblastveno dovoljena

razprodaja

moškega blaga.

✱

Hitite, dokler traja zaloga!

IVAN BIZOVIČAR

umetni in trgovinski vrtnar

Ljubljana, Kolezijska ulica št. 16

priporoča cenjenemu občinstvu svoje bogato opremljeno vrtnarstvo, kakor tudi vence, šopke in trakove. Na razpolago ima večjo množino dekoracijskih dreves za dvorane in balkone. V zalogi so tudi cepljene vrtnice, visokodebelne in nizke, v raznih barvah. Spomladi vsakovrstne sadike najzlahtnejših cvetic in zelenjadi.

Vsa naročila za Ljubljano in izven nje se izvršujejo točno in solidno.

Cvetličarna v Ljubljani na Miklošičevi cesti št. 7
(palača Vzajemne posojilnice).

Telefon št. 26-68. Brzjavke: Bizovičar vrtnar Ljubljana.

Mestna hranilnica ljubljanska

v Ljubljani, Prešernova ulica št. 3, s podružnico na Miklošičevi cesti št. 13 je največja regulativna hranilnica v Jugoslaviji.

Ima vlog nad 450,000.000 Din, rezervnih zakladov pa nad 10,000.000 Din.

Za pupilne naložbe ima sodni depozitni oddelek. Za varčevanje mladine izdaja domače hranilnike, za pošiljanje po pošti pa svoje položnice. Za vse vloge jamči mestna občina z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo.

Hranilnica kupuje in prodaja tudi devize in valute najkulantneje. Ta posel opravlja v svoji podružnici na Miklošičevi cesti. Telefon: centrale št. 2016 in 2616, podružnice št. 2367. Poštni čekovni račun: centrale št. 10533, podružnice št. 16138.

Uradne ure za stranke od 8. do 12.

Vesel božič in srečno novo leto!

ANTON VERBIČ

specerija

Ljubljana

FAB ANI & JURJEVEC

MANUFAKTURNA TRGOVINA

LJUBLJANA

STRITARJEVA ULICA ŠT. 5

Vse naše tovariše pozivamo, da se pri nakupu blaga in v poslovnih zadevah obračajo na tvrdke, ki oglašujejo v našem listu.

Dežnike,

nogavice

kupite najceneje in najbolje
v trgovinah tovarne

VIDMAR

(lastnik Stane Vidmar)

LJUBLJANA:

Pred škofijo št. 19

Prešernova ulica št. 20

ZAGREB:

Jurišičeva ulica br. 8

BEOGRAD:

Kralja Milana br. 13

S v o j i k s v o j i m !